

15.5.2020

VN/5772/2020

Aluehallintovirastot
Ahvenmaan maakuntahallitus

Rajoitetoimenpiteet

Sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa aluehallintovirastoja sekä Ahvenmaan maakuntahallitusta viipymättä ryhtymään uusien tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n mukaisten toimenpiteiden valmisteluun alueillaan koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Taustaa

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 6.5.2020 (liite 1 linkkinä) linjannut kokoontumisen rajoituksiin muutoksia.

Kokoontumisrajoitukset perustuvat epidemiologiseen arvioon taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Aluehallintovirastoilla on toimivalta tartuntatautilain perusteella kieltää yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset korkeintaan kuukaudeksi kerrallaan.

Suurten, yli 500 hengen yleisötilaisuuksien järjestäminen kielletään hallituksen linjauksen mukaisesti 31.7.2020 asti.

Kokoontumisrajoituksia on tarpeen edelleen asettaa. Epidemiologinen arvio ja ennuste antavat mahdollisuuden lieventää yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten henkilömäärärajoitusta nyt voimassa olevasta 10 henkilöstä enintään 50 henkilöön 1.6.2020 alkaen toistaiseksi.

Lisäksi hallitus suosittaa toimintaohjeena välttämään yli 50 henkilön kokoontumista sellaisissa yksityisissä tilaisuuksissa (esimerkiksi yksityisen ja kolmannen sektorin järjestämät yksityiset juhla-, kulttuuri-, harraste-, liikunta- ja urheilutapahtumat sekä uskonnolliset tilaisuudet), jotka eivät ole yleisötilaisuuksia.

Kokoontumisrajoitusten tilanne arvioidaan uudelleen kesäkuun loppuun mennessä.

Urheilukilpailut ja -sarjat voidaan käynnistää 1.6.2020 alkaen erityisjärjestelyin. Muutoinkin voidaan erityisjärjestelyin järjestää yli 50 henkilön yleisötilaisuuksia sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa (kuten huvipuistot, eläintarhat, kesäteatterit), jos turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistuksen avulla.

Toiminnassa tulee huomioida kulloinkin voimassa olevat aluehallintovirastojen yleisötilaisuuksia koskevat päätökset ja noudattaa voimassa olevia terveys- ja muiden viranomaisten ohjeita henkilökunnan ja asiakkaiden terveysturvallisuudesta huolehtimiseksi. Kaikissa tilanteissa tulee korostaa ohjeistuksien noudattamista ja riskiryhmien erityistä huomioimista.

Näin ollen aluehallintovirastojen uusissa päätöksissä ja niiden mukaisen sisällön harkinnassa sekä ohjauksessa virastot tulevat noudattamaan kansallisia kriteerejä epidemian aiheuttamista edellytyksistä.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Sosiaali- ja terveysministeriö PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	02951 63415 +358 2951 63415	kirjaamo@stm.fi stm.fi

Lisäksi periaatepäätöksen mukaan nyt suljettuna olevat julkiset sisätilat (valtion ja kuntien museot, teatterit, Kansallisooppera, kulttuuritalot, kirjastot, kirjastoautot, Kansallisarkiston asiakas- ja tutkijasali-palvelut, harrastustilat ja –paikat, uimahallit ja muut urheilutilat, nuorisotilat, kerhotilat, järjestöjen kokoontumistilat, kuntouttava työtoiminta ja työkeskukset) avataan 1.6.2020 alkaen hallitusti ja asteittain.

Lainsäädäntötaustaa

Tartuntatautilain 8 § mukaisesti aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntojen torjuntaa alueellaan. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Aluehallintovirasto ja sen toimialueen sairaanhoidopiirien kuntayhtymät tekevät yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoidopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 9 § mukaisesti kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveysystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa ja tässä laissa säädetään. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaisstoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Yleisötilaisuuden käsitteestä tartuntatautilaissa

Yleisen kokouksen ja yleisötilaisuuden määritelmät perustuvat tartuntatautilain 58 §:ään ja lain tarkoitukseen, joka on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain tulkinnan kannalta yleisötilaisuuden käsitettä on siis peilattava lain ja sen nojalla annettujen rajoitusten tarkoitukseen. Lain tarkoituksena on rajoittaa ja ehkäistä tartuntavaaraa kokoontumistilanteissa, joissa suuri lukumäärä ihmisiä on keskenään verrattain läheisessä kontaktissa, joka lisää riskiä tartunnalle. Tässä tulee myös ottaa huomioon kyseisen tartuntataudin tunnettu leviämistapa.

Oikeusministeriö on laatinut muistion tartuntatautilain mukaisen yleisötilaisuuden määritelmän ja kokoontumislain mukaisten määritelmien suhteesta (liite 2 linkkinä). Erityisesti on huomattava, että yleisötilaisuuden käsitteen piiriin ei kuulu normaali palvelu- ja muu tiloissa yleisesti ja jatkuvaluonteisesti harjoitettava toiminta.

Käsitteen tulkinnassa on huomattava, että sen ydinsisältö koskee tilaisuuteen osallistuvaa yleisöä. Tilaisuuden järjestävän tahon ja sen lukuun toimivien henkilöiden oma, yleisöstä erillinen toiminta tilaisuudessa ei kuulu käsitteen ytimeen. Työnantajan ominaisuudessa toimivan tilaisuuden järjestäjän velvollisuuksista työntekijöiden suojaamiseksi säädetään erikseen.

Edelleen käsitteen tulkinnassa on painotettava tartuntatautilain edellä mainittuja tavoitteita sekä yleisiä hallinto-oikeudellisia periaatteita, kuten tarkoitussidonnaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita. Tähän nähden tilaisuuden ja sen rajaamisen, siihen osallistuvien henkilöiden sekä henkilömäärän määrittäminen perustuu rajoitusten tarkoitukseen tehokkaasti ehkäistä tartuntavaaraa aiheuttavia lähikontakteja, rajoittamatta kuitenkaan ihmisten perusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä.

Toimenpiteet

Virastoja kehoitetaan viipymättä selvittämään tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitettujen edellytysten olemassaoloa sekä tekemään päätökset, joilla asetetaan tarvittavat

välttämättömät rajoitukset yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien järjestämiselle 30.6.2020 asti.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen ja sen taustalla olevan kansallisen epidemiologisen sekä lääketieteellisen harkinnan yhteydessä on arvioitu, että kaikki yli 500 henkilön yleisötilaisuudet on kiellettävä.

Yleisötilaisuuksia, joissa osallistujamäärä on 50-500, saa kuitenkin järjestää, mikäli niissä turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistuksen avulla.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on laatinut oheisen (liite 3) ohjeistuksen tilaisuuksien turvallisesta järjestämisestä. Virastoja kehoitetaan harkitsemaan näiden ohjeiden asettamista yli 50 henkilön, mutta enintään 500 henkilön yleisötilaisuuksien järjestämisen välttämättömäksi edellytykseksi.

Ohjeistusta voidaan soveltaa ohjeellisena myös 1.6.2020 avattavien julkisten tilojen käytössä.

Virastoja kehoitetaan valmistautumaan näiden tarvittavien kiireellisten päätösten tekoon **1.6.2020 lukien.**

Aluehallintovirastojen on myös syytä varautua siihen, että päätösten voimassaolon umpeutuessa saattaa olla tarve harkita uusia vastaavia päätöksiä.

Aluehallintovirastojen on myös järjestettävä viipymättä viestintä tällaisista päätöksistä omilla alueillaan ja järjestettävä vastauspalvelu ao. tilojen ylläpitäjille ja muille asiaan osallisille.

Ministeriö kehottaa huomiomaan, että päätösten voimassaolo ja niiden mukaiset toimenpiteet on viipymättä lopetettava, mikäli lain tarkoittamia edellytyksiä rajoituksille ei enää ole.

Kansliapäällikön sijainen Kari Hakari

Johtaja Jaska Siikavirta

Liitteet 1: Valtioneuvoston periaatepäätös 6.5.2020 taustamateriaaleineen:
<https://valtioneuvosto.fi/paatokset/istunto?sessionId=0b00908f806a9d47>
 2: Oikeusministeriön muistio:
<https://oikeusministerio.fi/kysymyksiä-ja-vastauksia-koronasta>
 3: Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön ohje tilaisuuksien järjestäjille 14.5.2020

Jakelu Aluehallintovirastot
 Ahvenanmaan maakunta

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeri Pekonen

Perhe- ja peruspalveluministeri Kiuru

Valtiosihteeri Mäkipää

Valtiosihteeri Ruuth

Opetusministeri Andersson

Tiede- ja kulttuuriministeri Kosonen

Pääministerin erityisavustaja Haapajarvi

Kansliapäällikkö Lehikoinen

Valtioneuvoston kanslia

Valtiovarainministeriö/VKO

SM/poliisiosasto

Poliisihallitus

KUMOTTU